

Kohtumine Jänedal, 30.01.18
Kokkuvõte

Koostas: Triin Lääne,
Kristiina Tammets

1. Ülevaade hetkeolukorrast ja arutelu

Kristiina Tammets annab ülevaate baasdokumentidest, mis on juba välja töötatud (sh Tartu deklaratsioon, uus CLLD mudel ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee CLLD ekspertarvamus). Kristiina tutvustab ka ELARDi vastuskirja põllumajandusvolinik P. Hoganile CAP kommunikatsiooni (The Future of Food and Farming) osas.

ELARD on käinud kohtumas ka volinike Hogani, Cretu ja Gabrieli kabineti inimestega.

Kristiina osaleb ka LEADER reflection group'i kohtumistel. Hea, kui seal õnnestuks kokku leppida ühtne tegevuskava CLLD fondide osas. Tehti ettepanek, et üldised asjad otsustataks Euroopa tasandil, aga mis puudutab kohalikku arengustrateegiat, siis need teemad tuleks otsustada kohapeal. Euroopa Komisjoni president Juncker on välja öelnud, et kõikidest ESI fondidest võiks kogukondadele mõeldud fondi suunata 10%. Esialgu pakkusime ka ELARDi poolelt 10%, kuid EESC ekspertgrupi koosolekul pakuti 25%, mis tundus jällegi liiga kõrge. Seega, pakkusime lõpuks 15% igast ESI fondist, et oleks ka läbirääkimisteks ruumi. Peame meeles pidama, et selle 15% sees on ka linnad ja rannikualad.

Toimub arutelu ja tagasisidering, kus me hetkel Eesti tasandil antud teemaga oleme. **Anneli Kimmel** räägib, et ministeeriumis ei ole selle teemaga eriti palju tegeletud, MAKi kui sellist uuel perioodil ei tule. Mais-juunis hakkab selguma, kui suur on eelarve maht ja siis selgub ka Eesti eelarve vahendite kasutus. Ministeerium üritab kõigepealt ära teha vahehindamise hanke, et vaadata, mis selle perioodi täitmine on. Aprillis on tulemas üks suurem kaasamise üritus, põllumajandusfondi kontekstis. Aasta lõpus osales Anneli valimiskabineti istungil, riigi tasandil on CLLD veel üsna teadvustamata. Mis puudutas CLLD-d, siis aktuaalsed olid teemad, kuidas kaasata väikelinnu ja maakonnakeskusi. Kalandusega ühise keele leidmine oleks suur samm edasi. Suhtumine teiste ministeeriumite poolt on hetkel olnud pigem leige. Koostamisel on uus arengukava riigieelarve strateegia kontekstis, nn MAKi raha on sealt üks osa. Kevadel hakkavad kokku tulema töörühmad, kust tuleb oluline sisend ka uude MAKi (kuigi uut MAKi sellisel kujul ei tule). Hetkel veel püütakse ka selgust saada, et mida liikmesriigilt üldse oodatakse.

Krista Kõiv annab ülevaate Põllumajandusuuringute Keskuse (endise MMIKi) poole pealt. Planeerimisel on selle aasta tegevuskava, peatselt toimub kohtumine PRIA ja ministeeriumiga koolituste kava osas. Ettepanek on teha ka midagi muud kui ainult määruse koolitusi. Nende plaanides on ka leping LEADER Liiduga, mis koosneb ELARDi asepresidentuuri tegevustest ja ühe suurema ürituse kaaskorraldamisest (Eesti seltskonnale suunatud lobby CLLD osas). Kohtumisi sotsiaalpartneritega ei ole otseselt toimunud.

Jaak Vitsur küsib, et kui eelmine kord uue perioodi ettevalmistamise eel käidi läbi erinevad ministeeriumid, et kas siis sellest oli ka lõpuks kasu?

Anneli hinnangul Siseministeeriumile ei meeldinud, et tegevusgrupid ei ole maakonnapõhised. Sotsiaalministeeriumiga ei saanud head kontakti. Lubati kaasata tegevusgruppe määruse väljatöötamise protsessi, aga sellisel kujul seda vist siiski ei tehtud. Samas, tänaseks on küsimused läinud selgemaks ja sama ring ministeeriumitega tuleks teha uuesti.

Aive Tamm informeerib, et Jõgevamaa Koostöökoja hindamiskomisjonis on üks liige, kes teeb lõputöö CLLD teemal, et kui palju LEADER teeb ka teiste fondide tegevusi. Kevadeks saame seega ühe teadustöö sel teemal. Tal on ka kolm aastat hindamiskomisjoni liikme kogemust. Aive arvates tuleks LEADERi maine osas tööd teha. Et peaksime mõtlema, kuidas laiemat avalikkust teavitada ja häid näiteid levitada jne.

Valdek Haugase arvates on vaja eelkõige mõelda, kuidas info liigub ja kes neid otsuseid teeb. Tal ei ole usku, et Riigikogu liikmed üksikult suudaksid midagi läbi suruda. Põhiküsimus on selles, et kuidas õiged ametnikud/otsustajad üles leida, nendeni jõuda.

Anneli arvates on praegu põhihirm, et järgmisel perioodil tuleb raha oluliselt vähem ja tekib küsimus, et mida selle vähema rahaga teha saab. Samas, põllumajandusfondi raha väheneb ilmselt kõige vähem. Ühtne korraldusasutus LEADERi jaoks on hea, kuid nende majas ilmselt heakskiitu ei leiaks. Üldiselt ta ei usu, et Euroopa Komisjon uue fondi loob. Kui selline võimalus aga luuakse ja riik tahab, siis on kõik võimalik.

Kristiina räägib, et mai lõpuks tuleb Euroopa Komisjon välja uue eelarvega, mis võib olla ka sama suur kui eelnevalt. Tehakse lobby, et liikmesriigid panustaksid rohkem ühtekuuluvuspoliitikasse, sest see tooks neile rohkem raha tagasi (tehtud on selline analüüs, et kui liikmesriigid panustavad nt 1 euro, siis saavad nad tagasi 3 eurot).

Tema hinnangul on meie kõige tugevam läbirääkimiste partner üle-eestiline omavalitsuste liit. Kui linnaleader tuleb, siis on oluline, et kuidas panna linn maapiirkonna heaks tööle.

Silva Anspal on pessimist selles osas, et suudaksime riiki alt üles poole mõjutada. Kui Euroopa poolt mingid juhised ette antakse, et siis ehk on lootust, kuid impuls peab tulema sealt. Linnaleaderi mõiste peaks jääma rohkem kõlama maaleaderi fookuses.

Anneli arvates ei ole LEADERi maine otseselt halb, pigem ei ole inimestel infot või on info hulk nii suur, et ei jõuta kõigega kursis olla. Alati leiame kellegi, kes ei ole rahul. Riigikontrolli audit näitas paar aastat tagasi väga head tulemust. Seega, me ei peaks häbenema. Peaksime ehk ise teavituskirju kohalikus kontekstis saatma, artikleid kohalikes lehtedes jne. Ametnikega peaks jällegi rääkima selles keeles, millest nemad aru saavad.

Ave Bremse arvates on linnaleader olnud seni sarnane pigem kaasavale eelarvele. Igal tasandil tuleb tööd teha. Kalaleaderiga tuleks esmajärjekorras kohtuda.

Ede Teinbasi hinnangul on isegi meie enda tegevusgruppide vaheline suhtlus vähene ja pole selge, mis me järgmisel perioodil teha tahame. Peaksime oma kodulehtedel ja teistes infokanalites rohkem ühtset infot ja samu sõnumeid kajastama. Iga tegevusgrupp saab sellele kaasa aidata. Näiteks võiks selle uue CLLD mudeli LEADER Liidu ja ka kõigi tegevusgruppide kodulehtedele üles panna.

Mercedes Merimaa lisab, et Riigikontrolli auditit peaks ka samamoodi kajastama.

Kristiina toob näite, et kui kohtuti Hogani kabinetiga, siis tema ekspert andis nõu koguda inimestelt allkirju. Näiteks, kui koguda miljon allkirja üle Euroopa ja selline asi laua peale panna, siis seda peavad poliitikud arvestama. Nt minna Leader Liidu alt positsiooniga välja ja koguda sellele allkirju tegevusgruppide piirkonna elanike poolt.

2. Kohtumised sotsiaalpartneritega

Oluline on panna esmalt paika ajakava, et kellega on vaja enne juunit kohtuda ja siis saame mõelda, et mida ja kuidas räägime.

Kohtumistel võiks rääkida LEADERist nii Eesti kui ka Euroopa tasandil, lisaks CLLD mudelist, et erinevate fondide rahasid oleks võimalik kohalikul tasandil otsustada jne. Igast kohtumisest tehakse ka kirjalik lühikokkuvõtte, kuidas läks, mis hoiakud olid jne. Kristiina teeb ettepaneku koostada mingi baasettekanne, mida siis kõik kasutada saaksid. Sisse võiks panna ka viite Riigikontrolli auditile ja kokku koguda Eesti argumendid. Kristiina paneb kokku ettekande üldstruktuuri ja siis jagatakse ära, kes millised slaidid teeb. Esitlus võiks sisaldada ka lühikest LEADERi tulemuste tutvustust ja LEADER põhiprintsiipe. Silva küsib Piretilt uuringu andmed, mis viidi läbi Eesti tegevusgruppide seas seoses erifondide kasutamisega.

Kohtumiste ajakava veebruar-mai 2018

Partner/koht/asutus	Aeg	Kes?
1. Kodukandi juhatus	Veebruar-märts	ELL juhatus, kutse saadab Liit
2. Kalaliider (kalandusosakond+tegevusgrupid, Olavi Petron)	Veebruar-märts	Kristiina, Valdek, Silva
3. EPKK (Roomet Sõrmus)	Veebruar-märts	Kristiina, Valdek, Mercedes
4. Taluliit (Kerli Ats)	Märts	Leader Liit, Tiiu Rüütle, Terje Aus, Silva
5. MAKide katusorganisatsioon (MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused)	Märts	Valdek, Jaak
6. EMSL	Märts-Aprill	ELL
7. Eesti Omavalitsuste Liit (27.02 liitumiskoosolek)	Aprill	ELL juhatus, Kristiina
8. Maaeluministerium (Marko Gorban)	Veebruar-märts	Kristiina, Valdek, Silva

9. Riigikogu LEADER-meetme toetusrühm	Märts-aprill	ELL
10. Riigikogu rahanduskomisjon (Tanel Talve, Stalnuhhin, Kalvi Kõva)	Märts-aprill	ELL
11. Riigikogu maaelukomisjon	Märts-aprill	ELL
12. Riigikogu sotsiaalkomisjon	Aprill-mai	ELL
13. Rahandusministeerium, Ristkok, eelarve osak.?	Aprill-mai	ELL, MEM
14. Sotsiaalministeerium	Mai	ELL, MEM
15. Euroopa Liidu asjade komisjon	Mai	ELL

3. CLLD multifonde tutvustav üritus

Ettepanek teha see 9. mail (kolmap) nt Tallinnas Rahandusministeeriumis. Väliskülalistele võiks pakkuda ka pre- või postkülastusi KTGde piirkonda, õhtul ühine õhtusöök. Kui see kuupäev ei osutu sobilikuks Euroopa tasandi külalistele, siis võiks pakkuda järgnevaid maikuu kolmapäevi kuni juuni algus.

Sihtgrupp: ametnikud, poliitikud, sotsiaalpartnerid, KTGd (maa kui ka kala).

Võimalikud esinejad: DG Agri (Karolina Jasinska), DG Regio (Merja Haapaka, Carole Manchel), DG Mare?, EESC (Roman Haken), CoR (Mart Võrklaev, Rait Pihelgas), MEP (Ivari Padar); Rahandusministeeriumi esindaja, Maaeluministeeriumi esindaja. **Kristiina konsulteerib Euroopa tasandi külaliste saadavust.**

Seminari pealkiri: “Kogukonna juhitud kohalik areng Euroopas ja Eestis 2021-2027”

Mõtteid esialgse programmi kohta

10:00-11:15 - Eesti LEADER/CLLD (maapiirkonnad, rannikualad, koostöö linnadega) arengute ülevaade - 12 aastat LEADERit Eestis – tulemused, tugevused ja kitsaskohad. Ettekanded: LEADER Liit, Kalaliider, MEM. Lisada Ülikooli, teadlase vaade – CLLD tänases kontekstis (haldusreform, lihtsustamine, kodanikuühiskonna tugevdamine, koostöö erinevat tüüpi territooriumite vahel, digitiseerimine, jms) – mis on need võimalused, mida saaksime paremini realiseerida?

11:15-11:45 - kohvipaus

11:45-13:30 - CLLD arengud Euroopas. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee CLLD ekspertarvamuse tutvustamine. Regioonide Komitee seisukohtade kuulamine. Euroopa Parlamendi vaade. Tuleviku Ühine Põllumajanduspoliitika ja Ühtekuuluvuspoliitika – maapiirkondade roll ja osalus. ELARDi vaade.

13:30-14:30 – kerge lõunasöök

14:30-16:00 – CLLD tulevik Eestis. Arvamusesitlused - Riigikogu esindaja, Vabariigi Valitsuse kabineti esindaja, Maaeluministeeriumi ja Rahandusministeeriumi esindajad, LEADERi esindaja visioon.

4. Muu oluline info

Järgmine kohtumine – 23. märts Põltsamaal, kl 10.00. Teemadeks: kuidas läheb kohtumistega ja CLLD ürituse (09.05) täpsema programmi väljatöötamine.